

Рекомендації вчителям щодо роботи з дітьми, які проявляють агресивну поведінку

З огляду на всі обставини та чинники, які беруть участь у становленні агресивної поведінки в учнів, можна попередити або обмежити прояв агресивної поведінки. Це сприятиме зменшенню антисоціальних вчинків, які завдають стільки занепокоєння батькам, педагогам і учням.

1. Кращий спосіб уникнути надмірної агресивності учня — виявляти до нього більше уваги, любові та ласки, яких він потребує. Таких дітей необхідно оточити увагою і турботою, тому що будь-яке необережне зауваження, нетактовне звернення вчителя можуть викликати непередбачені наслідки.
2. Безумовно, з агресивним учнем складно спілкуватись по-доброму, оскільки його дії викликають гнів у відповідь і роздратування, бажання покарати його. Проаналізуйте в цьому випадку свої почуття до нього, визнайте в собі роздратування та намагайтесь позбавитись його, висловити його обережними, доброзичливими словами. Скажіть учневі, що ви гніваетесь, але не на нього, а на те, що він вчинив. Це дуже важливий момент: можна критикувати вчинок, але не особистість у цілому.
3. Не можна використовувати фізичні покарання. Це може лише закріпити агресивну поведінку. Краще викликати в дитини необхідні переживання звертанням до його справжніх почуттів. Це дасть йому приклад правильної поведінки в конфліктній ситуації та, крім того, викличе в учня почуття довіри до вас, впевненості.
4. Допоможіть учневі знайти друзів. Це сприятиме його адаптації в колективі, можливо, вбереже його від впливу поганої компанії.
5. Підтримуйте розвиток позитивних аспектів агресивності — заповзятості активності, ініціативності, а також попереджуйте формування негативних якостей — ворожості, замкнутості. Це допоможе підліткові знайти своє місце в житті.

6. Намагайтесь роз'яснити наслідки агресивної поведінки для нього особистості та для оточення. Можливо, агресивна поведінка учня є для нього еквівалентом поведінки, яку він засвоїв у сім'ї. І необхідно пояснити дитині, що така поведінка не є нормою.

7. Врахуйте під час виховання та навчання його особисті особливості. Адже до агресивного учня потрібний особливий підхід. Його нервова система дещо відрізняється від нервової системи інших учнів. Вони більше запальні, більше ворожі.

8. Давайте можливість задовольняти потреби в самовираженні та самоствердженні. Нестача цього і є найчастіше причиною виникнення агресивної поведінки. Щоб цю потребу задовольняти, покладіть на учня якусь відповідальність, наприклад, зробіть його старостою групи або запропонуйте організувати захід. Це дозволить йому повірити у свої сили, довести, що бути собою можна і без застосування агресивної поведінки.

9. Намагайтесь спрямувати енергію учня в правильне русло, наприклад, до занять у спортивних секціях, участі в культурних заходах.

10. Необхідно проводити бесіди з батьками дитини. Поясніть їм, що вони повинні стежити за своєю поведінкою в сім'ї. Кращий спосіб виховання дітей – єдність їхніх дій. Крім того, вони мають обмежувати перегляд підлітком відеофільмів зі сценами насилля. Це стосується і комп'ютерних ігор.

Пам'ятайте! Кращий спосіб знищити агресивну поведінку дитини — виявляти любов до неї. Лише одне лагідне слово може зняти злість і дратівливість дитини. Дуже важливо, щоб дитина почувалася любимою, потрібною і її приймали такою, як вона є. Намагайтесь знайти і зрозуміти причину протесту й агресії, по можливості усуваючи її.

Найважливіше — створити для дитини умови життя з демонструванням зразків миролюбних відносин між людьми, відсутністю негативних прикладів агресивної поведінки. Виховання на засадах співпраці — головна умова запобігання агресивності.